

Húsvéti evangélium

Időpont: 1962. április 22. Húsvét vasárnap délelőtti istentisztelet

Alapigék: 1Kor 15,1-11

Eszetekbe juttatom továbbá, atyámfiai, az evangéliomot, melyet hirdettem néktek, melyet be is vettetek, melyben állotok is,

Amely által üdvözültök is, ha megtartjátok, aminémű beszéddel hirdetem néktek, hacsak nem hiába lettetek hívőkké.

Mert azt adtam előtökbe főképpen, amit én is úgy vettem, hogy a Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint;

És hogy eltemetett; és hogy feltámadott a harmadik napon az írások szerint;

És hogy megjelent Kéfásnak; azután a tizenkettőnek;

Azután megjelent több mint ötszáz atyafinak egyszerre, kik közül a legtöbben mind máig élnek, némelyek azonban el is aludtak;

Azután megjelent Jakabnak; azután mind az apostoloknak;

Legutolszor pedig mindenek között, mint egy időtlennek, nékem is megjelent.

Mert én vagyok a legkisebb az apostolok között, ki nem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem, mert háborgattam az Istennek anyaszentegyházát.

De Isten kegyelme által vagyok, ami vagyok; és az ő hozzám való kegyelme nem lőn hiábavaló; sőt többet munkálkodtam, mint azok mindnyájan de nem én, hanem az Istennek velem való kegyelme.

Akár én azért, akár azok, így prédikálunk, és így lettetek ti hívőkké.

Ha a rendelkezésünkre álló történelmi adatokat mérlegeljük, körülbelül egyforma okunk van a hitre és a kételkedésre. Becsületesen meg kell vallanunk ezt a két igazságot, amelyek egymást kiegészítik. Egyfelől a történelmi adatok nem bizonyítják lenyűgözően, ellentmondást nem tűrő erővel Jézus Krisztus feltámadását, de másfelől ugyancsak a történelmi adatok nem teszik lehetetlenné a Jézus Krisztus feltámadásában való hitet. Különös feszültségben vannak egymással a történelmi tények. Nem kényszerítenek a hitre valami lenyűgöző erővel és ugyanakkor nem teszik lehetetlenné a hitet. Tehát valami emberi állásfoglalás, akarás, érdeklődés kell ahhoz, hogy valaki eljusson a húsvéti hitre. Bevezetőül szeretnék elmondani egyet-mást néktek ezekről az egymásnak feszülő történelmi tényekről.

A történelmileg kétségtelen tény, hogy a nagypénteki totális csőd után hamarosan valami drámai fordulat következett be a Jézus Krisztus ügyében. Ugyanazok az apostolok, akik teljesen összetörték nagypénteken, minden reménységüket elveszítették, szanaszét futottak, félénken rejtőzködtek a zsidóktól való félelem miatt, azok néhány hét múlva kezdték valami megrendítő erővel prédikálni azt, hogy Jézus Krisztus feltámadott. Ugyanabban a városban, ahol halálra ítélték Jézust, néhány héttel az Ő keresztre feszítése után ilyen prédikáció hallatszott Jeruzsálem piacterén: „*Izraelita férfiak, halljátok meg e beszédek: A názáreti Jézust, azt a férfiút, aki Istentől bizonytságot nyert előttetek erők, csodatételek és jelek által, melyeket ő általa cselekedett Isten ti köztetek, amint magatok is tudjátok. Azt, aki Istennek elvégezett tanácsából és rendeléséből adatott halálra, megragadván, gonosz kezeitekkel keresztfára feszítve megölétek: Kit az Isten feltámasztott, a halál fájdalmait megoldván; mivelhogy lehetetlen volt néki attól fogvatartatnia... Ezt a Jézust feltámasztotta az Isten, minek mi mindnyájan tanúbizonyságai vagyunk.*” (ApCsel 2,22-32). Ugyanebben a Jeruzsálemben néhány hét múlva ez és ilyenféle prédikációk hangzottak.

Ugyancsak történelmi tény az, hogy egyetlen emberöltő alatt ez a feltámadott Krisztusról szóló bizonyágtétel elhatott Jeruzsálemtől a Földközi-tenger partvidékein egészen Spanyolországig, Egyiptomtól az Al-Dunáig, az egész Földközi-tengeri partvidéket behálózta

egyetlen nemzedék alatt ez az örömhír, ez az evangélium, hogy Krisztus feltámadott. Gondoljátok csak meg, hogy gyalogszerrel járva, egyre növekvő ellenállásba ütközve, véres keresztyén-üldözések közben futótűzként terjedt ez az evangélium, hogy Jézus Krisztus feltámadott. – Ne volna valami háttere ennek a bámulatos történelmi jelenségnek? És ismétlem, hogy Jeruzsálemben kezdődött. Ez a prédikáció kb. 500 méternyire Arimathiai Józsefnek a sírüregétől hangzott. Megtörténhetett volna, hogy valaki, aki hallotta azt az újra meg újra hangzó beszédet, belekiabál a prédikációba: Emberek, álljunk meg, menjünk el és nézzük meg, mi van abban a sírban! Nagy kockázat volt a Krisztus feltámadásáról prédikálni, ha ott bomlott az élettannak – vagy a haláltannak – törvénye szerint az a test. De nem ez történt, hanem az a nagy ellenpropaganda indult meg, hogy a tanítványok ellopták a holttestet.

Álljunk meg itt egy pillanatra. Megtörténhetett, hogy ellopták és utána kiépítettek egy vallási rendszert? Az én szerény emberismeretem szerint kétszeresen is lélektani lehetetlenség feltételezni. Nagypénteken teljesen összeomlott minden reménységük, amellet primitív halászberek voltak, falusiak, akiknek Jeruzsálem már nagyváros volt, akik igyekeztek vissza a falujukba. Fel lehet tételezni ezekről, hogy ellopják a holttestet és ezekután kiépítenek egy nagyszerű theológiát a feltámadásról? És ezzel egy új vallást alapítanak? Elképzelhető ez? De még ha ezt meg is csinálták volna, elképzelhetetlen, hogy egy ilyen hazugságból konstruált rendszerért énekelve mennek a halába ezek az apostolok. Mert egymásután mind a vértanúságot vállalták. És utánuk a tanítványok sokasága. Lélektanilag el lehet képzelni, hogy én hazudtam, elloptam a holttestet és utána kiépítettem egy theológiát – elképzelhető-e, hogy utána emelt fővel, énekelve megyek a kiéheztetett oroszlánok elé? Csak azt kellett volna mondani a keresztyéneknek, hogy átkozott a Jézus, áldott a császár és nem mondták ki, hanem azt mondták, áldott a mi Urunk Jézus – és énekelve, zsoltározva mentek a halálba. Egy hamis konstrukció kiválhat ilyen mozgalmat? Ha ez lehetséges, akkor omoljon össze ég és föld. Ha hazugság ilyen eredményt tud elérni! Állítom, hogy valóságos húsvéti élményük volt, ettől született a hősiesség és sok vértanúság.

A történelmi adatoknak egyik csoportja tehát arról beszél, hogy elkezdtek prédikálni a Krisztus feltámadásáról és ez a prédikáció teremtette meg a keresztyén egyházat, szülte a keresztyén egyházat. Arról lehet vitatkozni, hogy feltámadott-e Krisztus, vagy nem, de arról komoly történelmi képességgel, történelmi ismeretekkel rendelkező ember nem vitázhat, hogy a feltámadott Krisztusról való prédikáció teremtette meg az egyházat. Az a prédikáció gyűjtötte össze az embereket. Tehát az egyik csoportja a történelmi adatoknak ez: elkezdtek prédikálni a feltámadott Krisztust. Ebben a gondolatkörben éltek, megújultak és boldogan meghaltak.

Igen ám, de van a történelmi adottságnak másik csoportja és szeretnék becsületesen előttetek állni és elmondom ezt is. A Jézus Krisztus feltámadásáról szóló írásbeli emlékek meglepően sok ellentmondást tartalmaznak és ez bizony nem kis zavart okoz. Különféle híradások vannak az evangéliumokban, levelekben a Krisztus feltámadásáról és ezekben a különféle híradásokban meglepően sok az ellenmondás. Pl. itt hallottátok a legelső lajstromot arról, hogy Krisztus milyen sorrendben jelent meg a különböző embercsoportoknak, Kéásnak, apostoloknak, ötszáznak, megint az apostoloknak, utoljára Pálnak. Azt mondja Pál, így volt a megjelenés sorrendje. De az evangéliumok más sorrendet mondanak. Ezek szerint először Magdalai Máriának jelent meg, nem Kéásnak. Vannak olyan híradások, hogy Galileában jelent meg, más adatok szerint Jeruzsálemben. Ezt is becsületesen elétek tárom, hogy igenis az írásbeli emlékek nem egységesek. Persze vannak jószándékú theológiai fáradozások, amelyek próbálják az adatokat egyberendezni, de az igazi kritikai tudományosság szerint ez nem megy. Az az igazság, hogy bizony ellentmondások vannak ezekben a beszámolóknak. Íme, tehát itt van előttünk a történelmi adatok csoportja. Egyik arról beszél, hogy a feltámadásról való személyes bizonyosságtételekből született az egyház. A másik csoport azt mutatja, hogy ezek a bizonyosságtételek nem voltak egységesek egymás felé.

Azért mondtam azt, hogy mivel ez a kétféle történelmi adatsorozat áll rendelkezésünkre, a történelmi adatok mérlegelése körülbelül annyit segít minket a hitre, mint amennyire a kételkedésre is elvezet. Végül ebből a bevezetésből azt az eredményt kell levonnunk, hogy a történelmi adatok nem döntenek el a húsvéti kérdést kényszerítő erővel abban az irányban se, hogy Krisztus feltámadott és abban az irányban se, hogy nem támadott fel. A történelem adatokat szolgáltat mellette és zavaró adatokat tartalmaz, amelyek az ember gondolatait megzavarják.

Az a helyzet, hogy aki akar hinni a húsvéti történetnek, az ezeket a zavaró feszültségeket próbálja feloldani magában. Aki akar nem hinni, az belekapaszkodik a zavaró adatokba. Lám, itt vannak ezek az adatok, ezek engem feloldanak a húsvéti hit kötelessége alól. Nem a történelem dönti el ezt az ügyet, hanem valami más.

És itt szeretnék megint visszatérni az apostolok prédikációira, az első bizonyágtételekre. Az első prédikációknak nem az volt a tartalmuk, hogy emberek, higgyétek el ezeket eszetek, okoskodástok ellenére, hogy Jézus Krisztus feltámadt. Nem ez volt az apostoli prédikációk tartalma. Hanem rövidre summázva ez volt a bizonyágtételeknek a tartalma: Emberek, mi találkoztunk a feltámadott Krisztussal. Ti is találkozhattok vele, ha akarjátok. Mi találkoztunk vele és csodálatos felszabadulást, életet, új kezdést jelent számunkra. Azóta mi meghirdetjük néktek is a lehetőséget! – És ezeket az evangéliumokat elhitték, összebújtak barlangokban, folyók partján, magánházakban és kezdtek így imádkozni: Jövel, Uram Jézus! És egyszer csak átélték szinte vizionáriusan, hogy ott van Jézus. Átélték Alexandriában és Rómában, Macedoniában. És azt mondja Pál: „*Mint egy időtlen, én is*” átéltem Damaszkusz kapujában, megjelent nekem a Krisztus. És azok a csoportok, akik hittek abban, hogy közöttük megjelent Jézus, azok voltak az első keresztyén gyülekezetek.

Én végzetesen rossz prédikációnak, rossz húsvéti prédikációnak tartom azt, amelyik arra kapacitálja a hitetlen, modern embert, hogy tégy erőszakot a szellemi berendezéseden és hidd el, hogy feltámadott Krisztus. Nem is szeretnék így prédikálni. Hanem én azt a jobbikfajta prédikációt szeretném gyakorolni, hogy én is, mint egy időtlen, találkoztam Jézussal és ez igen jó és szeretnék hívogatni titeket, jertek ti is és keressétek ezt a Krisztust. Akarjátok ti is találkozni ezzel a Jézus Krisztussal. Az igazi bizonyágtévők azt mondják: én nem vagyok jobb ember, nem vagyok más, nem vagyok tehetségesebb. Az a bizonyos „időtlen” név rajtunk van, a világ mondja is, hogy babonások, hülyék, középkoriak vagyunk. Ezt mind elvállalva azt mondjuk: Átéltünk valamit, Jézus Krisztus megjelent minékünk, valamit megértettünk az Ő szavából és ez megváltás volt számunkra. Kiváltott minket az élet irtózatossá válásából. Felelet volt a bűn-kérdésünkre, megnyitotta a szemünket és másként látjuk a világot, megnyitotta a fülünket is, halljuk az Isten szavát. Én így állok most előtted és nem azt kérdezem tőled, hogy hiszed-e a húsvéti feltámadás történetét. Nem kívánlak kapacitálni, hogy de hidd el. Sőt, felszabadítalak, hogy bátran kételkedjél. Hanem azt kérdezem, hogy: akarsz-e ezzel a Jézus Krisztussal találkozni? Elárulom neked, hogyha nem ismernéd jól a bibliát, hogy maguk az apostolok sem hitték el a feltámadásról szóló híradást. Lukács 24. részében ezt olvassuk, hogy az asszonyok visszafutnak a sírtól és elmondják a tizenegynek, és mind a többieknek, amit átéltek. És így folytatja az Ige nagyon becsületesen: „*De az ő szavuk csak üres beszédnek látszék azok előtt; és nem hívének nékik*”. Péter azonban felkelvén elfut a sírhoz, és behajolván látá, hogy csak a lepedők vannak ott;...” És így tovább. Jöttek az asszonyok és üres beszédnek tűnt a szent glóriával körülvett apostoloknak. Ők se hittek.

De itt van egy szó: a z o n b a n... „*Péter azonban felkelvén elfut a sírhoz*”. Olyan boldog lennék, ha olyan húsvéti gyülekezetem lenne, amelyik azt mondja: Papom, nem hiszem, de azonnal felkelek és utána nézek ennek; amelyik bátran, férfiasan utána menne és nem intézné el ilyen olcsón, hogy nem hiszem. Azt kérdezem most tőletek, akiknek mindegyikötöknek a szívében ott rág ez a modern féreg, a kételkedés, a kritika, modern testvéreim, azt kérdezem tőletek, hajlandók vagytok-e utána nézni a dolognak? Akarnátok-e találkozni ezzel a

feltámadott Jézus Krisztussal? Én hirdetem, hogy lehet, nemcsak a damaszkuszi úton lehetett, vagy Rómában, hanem Budapesten is 1962-ben is lehet találkozni. Hányan vannak itt, akik akarnak ezzel a Krisztussal találkozni, akiknél többről van szó, mint húsvéti hangulatról? Akiknél életről van szó, döntésről van szó. Nos, akik vannak ilyenek – és bízom abban, hogy mégiscsak vannak sokan ebben a nagy ünneplő gyülekezetben – ezeknek szeretnék még néhány egyszerű gyakorlati dolgot mondani.

Alaptételem a következő: Jézus Krisztus már nem az anyagi világban van, hanem a szellemi világban és azért nem az anyagi világnak, térnek, időnek, fizikának az összefüggései szerint lehet vele találkozni, hanem a szellemi világnak a törvényszerűségei szerint. És ez azt jelenti, hogy aki akar Krisztussal találkozni, annak csiszolnia, finomítani kell azokat a belső szellemi képességeit, amelyekkel a szellemi világnak a jeladásait fel tudja fogni. Ez az alaptétel. Krisztust nem testi szemmel lehet meglátni, hangját nem testi füllel lehet meghallani. A szellemi világban él és uralkodik és szellemi módon lehet felfogni az Ő közeledését és kijelentését. Mi kell tehát ahhoz, hogy Krisztussal találkozzék az ember? Summázom a sok-sok gondolatot, ami felrajzott bennem és azt mondom, négy dologra van szükségünk ahhoz, hogy a Krisztussal találkozzunk. Először is észre van szükség, másodszor bűnre van szükség, harmadszor keresztyén testvérre van szükség és negyedszer időre van szükség. Ész, bűn, testvér és idő. Okos értelemre, csúnya bűnre, időtlen keresztyén testvérekre, és időre.

Okos értelemre van szükség ahhoz, hogy a szellemi világban magát megjelentő Krisztust valaki felfogja. Tudjátok mikor okos az értelem? Akkor, amikor önmaga felett is tud kritikát mondani. Rettentően primitíveknek, butáknak tartom azokat az embereket, akik belemerevedtek egy gondolati rendszerbe és sohasem mertek kérdőjeleket tenni. Megvallom, hogy állandóan ott vannak a kérdőjelek az én hitrendszerem mögött. Kérem Istent, hogy bele ne csontosodjak egy merev szellemi görcsbe, amelyben nem tudok kritikailag viszonyulni a hitrendszeremhez. Kell az értelem, amelyik ki tudja mondani ezt a szerény, de nagy jelentőségű szót, hogy „talán”. Nem is gondoljátok, hogy ez a szürke szó milyen mélységeket hordoz magában. Aki ezt ki tudja mondani: talán, talán az egész gondolatvilágom tévedés, az micsoda szellemi érettségről tesz tanúságot. Aki megáll, kivetíti maga elé a gondolatrendszerét és azt mondja: talán ez az egész nem igaz. A szellemi fogékonyságnak az állapota ez, a taníthatóságnak az állapota. Aki ki tudja mondani az egész gondolatvilágára, hogy talán teli van tévedésekkel ez az egész gondolatrendszer! Azt kérdezem, ki tudná-e mondani: talán én elhibáztam az egész életemet. Talán én örült vagyok, amikor a pénznek annyi jelentőséget tulajdonítok, amikor a lelkemmel nem törődöm, pedig már idegromcs vagyok. Talán én egy szédületnek vagyok az áldozata. Talán én nagyon rosszul élek. De jó lenne, ha ki tudná mondani. – Ez az első lépcsőfok.

A másodikat így mondtam: bűn. Igen, ez is kell a Krisztussal való találkozáshoz. Erre talán azt mondod: hogyha ész kell, az van nálam, de bűn? Az nincs nálam. Ha benned valóban nincs bűn, akkor sajnos, reménytelen eset vagy, akkor nem fogsz találkozni Krisztussal, mert Ő kifejezetten mondta: Ő a bűnösöket hívogatni jött megtérésre. Jézus Krisztus egyedül csak bűn-ügyekkel foglalkozik. Nem foglalkozik politikai, közgazdasági, filozófiai kérdésekkel, sőt vallási kérdésekkel sem. Katholikus, vagy református, keresztyén vagy úrvacsora, ezekkel nem foglalkozik. Bűnügyekkel foglalkozik. Csak persze nem úgy, mint a legfőbb államügyész. Krisztus nem a legfőbb államügyész. Talán ti találkoztatok teológusokkal, papokkal, farizeusokkal, akik ezzel foglalkoztak. Krisztus nem ügyész, hanem barát. Sokkal inkább védőügyvéd. Sőt egy kicsit kiszélesítem ezt a fogalmat, hogy bűn és odateszem mellé, hogy betegség. Valami súlyos betegség, bűn kell ahhoz, hogy a Krisztussal találkozhassál. Ha van valaki közöttünk, aki azt mondja: rabja vagyok valami bűnnek, testnek, szenvedélynek, alkoholnak, szerelemnek, dicsőéhszomjnak, utálom már és nem tudok szabadulni tőle, szeretnék kilépni az örült emberáradatból, amely megy a halál felé és nem tudok kilépni. Aki a betegség, bűn halálos mezsgyéjén tántorog, az fog találkozni Krisztussal.

Harmadszor: kellene keresztyén testvérek. Derűsen hangzik, pedig nagy igazság, hogy Jézus Krisztus a szövetkezeti gondolatot pártolja, nem a maszek-gondolatot. „...*ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük*” (Mt 18,20), Soha ilyet nem mondott, hogy, aki kimegy az erdő mélyére egyedül és nagyon keres engem, utána megyek, hanem azt mondja: ketten-hárman. A Szentlelket együtt kapták. Praktikusan azt mondom, ha nagyon érdekel téged a Krisztus-ügy, akkor gyere ide máskor is, nemcsak húsvétkor és keresd velünk együtt a Jézus Krisztust.

A negyedik: az idő. Idő kell hozzá. Ismeritek ezt a mondást: Add Uram Isten, de mindjárt! Nahát a Krisztust nem adja recept szerint az Isten. Az örökkévalóságról van szó. Arról, hogy az örökkévalóságban hogyan fogsz élni. Ez nagy ügy, megérdemel néhány esztendőt. Szánd rá és amikor Ő elérkezettnek látja az időt, engedi, hogy Ő akkor jelentse meg magát neked... Kivesz minket abból a hajsolt életből, megtanít elmélkedni, gondolkozni, megtanítja a baráti közösség értékét, hogy azért áldozni kell, hogy együtt lehessen az ember a barátaival. Az idő kategóriájában vált meg engem az Isten.

Egy modern költőtől idézek. Azon töprengett, hogy mi az: föld, földkerekség, e világ? Végül ezt a feleletet adta: A földkerekség temető a holdvilág alatt. – Költői, nem egészen pontos kép, de félelmetesen nagy igazság van benne. Tegyük mellé egy másik képet: Benépesedő menyország. Ez a földkerekség lehet temető a hold alatt, ha elszabadulnak az emberi szenvedélyek, temető, - és lehet benépesedő menyország, ha Jézus Krisztus előtt többen és többen meghódolnak. Én ennek a benépesedő menyországnak vagyok az apostola, ezért toborzok most is: Jertek, hódoljatok meg a feltámadott Jézus Krisztus előtt, legyetek ennek a benépesedő menyországnak a tagjai! Jöjjetek az Ő népe közé, hogy keressük Őt és együtt dicsőíthessük a húsvéti győzelmes Urat, Jézus Krisztust!

Ámen.

Úrvacsora előtt:

Még egyszer elmondom, hogy mi kell a Krisztussal való találkozáshoz. Okos értelem, csúnya bűn, időtlen testvérek és idő. Ez alkalommal érthető módon azt emelem ki ebből, hogy csúnya bűn. Bizony testvéreim, Jézus Krisztus bűn-ügyekkel foglalkozik, a mi bűneink ügyeivel. A mi bűneinket veszi magára, a mi bűneinkért szenvedett és a mi bűneinkből akar megtisztogatni minket. Ez az ASZTAL a bűnösök asztala, Jézus Krisztus a bűnösök barátja. Nem bántja Őt az, ha sok bűnöd van, Őt az bántja, ha leplezed a bűneidet, ha azt hazudod, hogy nincsenek bűneid. Őt az bántja, ha a magad erőlködésével akarod kitisztázni a bűneidet. Gondold meg ezeket és úgy jöjj ehhez az asztalhoz, mint bűnös. Jöjj a bűnösök asztalához, jöjj a bűnösök barátjához, aki hív téged. Csak arra kérlek, hogy ne általában, mint bűnös jöjj, hanem magadban valami nagyon szívos, legyőzhetetlen bünt nevezd meg és azzal jöjj ide. Jézus Krisztus nem hangulatokat akar. Az a hangulat, hogy én bűnös ember vagyok, hanem a konkrét vallomást kéri, hogy Jézus Krisztus nem tudok a fantáziámnak parancsolni. Jézus Krisztus nem tudom megfékezni a testemet, nem tudok megbékélni az édestestvéremmel, a haragosommal. Valamit, ami neked konkrét, húsd-véred, üdvösségedbe vág, befelé merjed megnevezni a nevét. Akkor közeledel méltóképpen ehhez az asztalhoz, ha azt mondod: Uram, belebonyolódtam ebbe a bűnbe, nem tudok szabadulni. Uram, bűnösök barátja, szabadíts meg. Jézus a bűnösök barátja, nem pedig az ítélője, vádolója, hanem olyan valaki, aki megért titeket és aki megsimogat titeket, aki tanácsot ad és erőt ad a tanácshoz, aki győzelemre segít. Ilyen édes bizalommal, jó reménységgel, de ugyanakkor bűnbánattal és alázattal jöjjetek és legyetek vendégei ennek a csodálatos Úrnak, a feltámadott Krisztusnak, aki feltámadása után is megmaradt annak, aki volt nagypéntek előtt: a bűnösök barátja.

Ámen.